

thi disse besad dog nogen Fordannelse, som afgav en vis Garanti, men almindelige Lægmænd, oplanatiserede af en ildesindet Presse — den Gang var Pressen meget ildesindet — det var langt værre end de Dommere, vi havde. Var man tidligere bleven tugtet med Svøbe, var det nu min Hensigt at gøre mit til, at frisindede Mænd her i Landet skulde tugtes med Skorpiøner. Saa vidt drev man Modstanden og Mistænkeliggørelsen. Men alt dette beroede jo paa en Misforstaaelse af den hele Sag. Navnlige gjaldt dette Paastanden om, at man vilde indføre Lægdommere som eneste Garanti for tiltalte. Enhver, der kender noget til Principperne i den paa-tænkte Retsreform, ved, at det, hvad Strafferetsplejen angaar, er et Hovedformaal at skaffe tiltalte en dobbelt Garanti. Nu har tiltalte kun en enkelt Garanti, nemlig den, som de faglærte, retskyndige Dommere frembyde. Efter den ny Ordning skal enhver, som anklages, have en dobbelt Garanti, ingen skal kunne erklæres skyldig og behandles som saadan, medmindre baade et vist Antal Lægmænd og de retslærde Dommere finde ham skyldig. Naar den ene af disse Faktorer siger „skyldig“, men den anden Faktor ikke samstemmer heri, kan vedkommende ikke dømmes. Naar det er Princippet i den tilsigtede ny Strafferetspleje, er det jo mere end besynderligt, at den Misforstaaelse har kunnet give sig Udtryk her i 1891, at man vilde afskaffe retskyndige Dommere og overlade Befolkningen til opfanatiserede Lægmænd.

Naar jeg har tilladt mig at erindre om, hvorledes Modtagelsen var i 1891 af det Forslag, som har ført til den nu paa-kaldte Kommissionsbetænkning, saa er det ikke sket for at rippe op i gamle Historier; thi jeg erkender, at i Politik er det ikke Fortidsbetragtninger, man skal bygge paa. Politik er en Nutidsgerning med Fremtiden for Øje. Naar jeg har kastet dette Blik tilbage paa Fortiden, er det kun for at konstatere den glædelige Kendsgerning, at Stillingen over for den store Retsreform nu er en ganske anden end tidligere. Medens man i 1891 først søgte at standse Sagen ved en Dagsorden, og der efter dennes Forkastelse endnu ved den endelige Afstemning var 30 Medlemmer, som ikke kunde komme videre end til at sige: „Stemmer ikke“, saa ere vi nu alle enige om at opfordre Regeringen til at fremme den, som den ærede Ordfører rigtig bemærkede, haardt tiltrængte Retsreform. De ildevarslede Spaadomme, der

lød for 8 Aar siden, have nu for alles Øjne vist sig upaalidelige. Det er gaaet med dem som med Falbs Spaadom om Verdens Undergang forleden Dag, de vare kun Skræmmebilleder.

Den ærede Ordfører ankede over, at det havde varet saa længe, inden Resultatet af den nedsatte Proceskommissions Arbejde kom til at foreligge. Han har Ret i, at der er gaaet lang Tid; men, som den højtærede Justitsminister allerede har bemærket, maa det tages i Betragtning, at den Revision, som har fundet Sted, er bleven en meget omfattende Revision. Da mit Forslag kom frem i 1891, gik man fra ingen Side ud fra, at Revisionen vilde blive saa omfattende, som den er bleven. Men efter at Kommissionen havde begyndt sit Arbejde, kom den hurtig til den Erkendelse, at man ikke kunde nøjes med at ændre et og andet i det Udkast, der forelaa fra den tidligere Kommission, men at det var nødvendigt saa at sige helt at omarbejde det. Endvidere maa erindres, hvad der i øvrigt ved tidligere Lejligheder er blevet gjort opmærksom paa her i Salen, at Kommissionen har arbejdet under temmelig vanskelige personlige Forhold. Et af dens mest arbejdsomme og indsigtfulde Medlemmer, Højesteretsassessor Chr. Rimestad, afgik ved Døden, og andre af Kommissionens Medlemmer hjemsoegtes af langvarig Sygdom. Men lad ogsaa være, at Arbejdet er skredet langsomt frem — naar blot Resultatet er blevet tilfredsstillende. Jeg dog det vigtigste opnaaet. Jeg forstaaer den fremsatte Forespørgsels Indhold saaledes, at Forespørgerne finde Kommissionens Arbejde i det væsentlige tilfredsstillende. Man ønsker Retsplejen omdannet „paa Grundlag af“ den af Kommissionen afgivne Betænkning. Altsaa i principiel Henseende, maa jeg mene, finder man Arbejdet antageligt. I den ikke saa ganske korte Aarrække, i hvilken jeg har haft den Ære at kende de to ærede Forespørgere, har jeg vidst, at de vare varme Venner af en Retsplejereform. Jeg tør vel antage, at de i denne Sag optræde ikke blot paa egne Vegne, men som Medlemmer af dette Tings Flertal. Der synes da at være god Udsigt til, at vi nu endelig i en ikke altfor fjern Fremtid maa kunne komme til en virkelig Omdannelse af vor Retspleje. Jeg behøver ikke atter ved denne Lejlighed at minde om, hvilken overordentlig Betydning en saadan Reform har for hele vort offentlige Liv. Grundlovgiverne erkendte, at den fri Forfatning først kunde siges at være ført fuldt ud i Livet, naar